

SŁOWO

Wilno, Wtorek 20 września 1927 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3 Telefon: redakcji 243, administracji 228, drukarni 262

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. zagranicę 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr 80259.

W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego n—r 20 groszy. Opłata pocztowa miesięczna tycytem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie wraca.

CENY OGŁOSZEŃ: Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-ej i 3-ej 30 gr. Za tekstem 10 groszy Kronika reklamowa lub nadesłane 40 gr. W n-ch świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagranicę o 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelowe o 25proc. drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr.

ODDZIAŁY:

BARANOWICZE — ul. Szosowa 172
BRASŁAW — ul. 3-go Maja 64
DUKSZTY — ul. Oen, Berbeckiego 10
DUNIEWICZE — ul. Wileńska 1
GŁĘBOKIE — ul. Zamkowa 80
GRODNO — Plac Batoiego 8
KAMIEŃ KOSZYRSKI — Związek Ziemian
LIDA — ul. Majora Mackiewicz 63

NIESWIEŻ — ul. Rafusowa 1
NOWOGRÓDEK — ul. Mickiewicza 20,
NOWOSWIECIANY — ul. Wileńska 28
POSTAWY — Rynek 19
STOLPCE — ul. Piłsudskiego
ST. ŚWIECIANY — ul. Rynek 9
SWIR — ul. 3-go Maja 5
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24

Demonstracje sejmowe.

Przebieg obrad.

WARSZAWA, 19—IX. PAT. Na wstępie dzisiejszego posiedzenia Sejm Marszałek odczytał zarządzenie Pana Prezydenta o zamknięciu posiedzenia seji i otwarciu obecnej oraz w związku z tem oświadczył, co następuje: „Udałem się do Pana Prezydenta, aby mu oświadczyć, że rozdzielanie terminów otwarcia i parlamentaryzmu ma swoje praktyczne konsekwencje, a na końcu tych praktycznych konsekwencji leży to, że terminy przewidziane postanowieniami konstytucji, które gwarantują zebranie się Sejmu w tychże terminach, muszą być w konsekwencji przekreślone, bo Sejm, który jest zwołany a niema możliwości obradowania—to jest Sejm, który nie został otwarty i w niczem się nie różni od Sejmu zamkniętego”. Oparając się na zarządzeniu Prezydenta z dnia 6 b.m. Marszałek otworzył 338 posiedzenie Sejmu.

Z kolei pos. Niedziałkowski (PPS) zaproponował, aby Sejm podzielił stanowisko Marszałka przyjął jego oświadczenie do wiadomości. Wniosek ten został przyjęty. Następnie pos. Ryman (ZLN) zaproponował uzupełnienie porządku dziennego sprawozdaniem komisji budżetowej o akcji pomocy dla ofiar powodzi. Byłby to pierwszy punkt porządku dziennego. Ten wniosek również przyjęto. Pos. Niedziałkowski wniósł pozmiejsze o przesłanie dalszych punktów, aby najpierw rozpatrzyć sprawę dekretów prasowych, a „później dopiero przejść do ustaw samorządowych. I ten wniosek przyjęto.

Pos. Ryman zreferował uchwalony na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej projekt ustawy o kredytach dodatkowych do ustawy skarbowej na rok bieżący na odbudowę i pokrycie szkód, spowodowanych klęskami elementarnymi oraz o zmianie ustawy w roku 1924 o pomocy państwowej na odbudowę. Ręczony projekt ustawy upoważnia rząd do wyasygnowania kwoty 25 milionów złotych na cele odbudowy obiektów państwowych i samorządowych zniszczonych w czasie powodzi oraz na pomoc, jakiej udzielić należy ludności dotkniętej klęskami elementarnymi. Jako źródła pokrycia tej kwoty projekt ustawy przewiduje podwyższenie wpływów z cel z 180 na 205 milj. zł. Ponadto projekt ustawy upoważnia ministra skarbu do udzielania krótkoterminowych pożyczek samorządom, organizacjom społecznym i jednostkom prywatnym na cele zasiewów wiosennych i jesienicznych, wyżywienia ludności, zakupu koniecznego inwentarza, uruchomienia zniszczonych warsztatów pracy, odbudowy dróg i mostów i t. d.

Pos. Chruści (Ukraińcy) wniósł o wyasygnowanie 100 milionów na pomoc powodziarom i na zabezpieczenie ludności od możliwości podobnej katastrofy. Nadto wzywa rząd, aby centralne i miejscowe czynniki rządowe współdziałały z organami samorządowymi. Pos. Ostrowski (Piast) domaga się wszelkiej ulgi dla powodziarów w dostawie drzewa i w cenach. Nadto żąda, aby zasady ustawy o odbudowie rozciągnięto także na teren objęty klęską i ażeby kredyt na te cele był ulgowy. Przed przystąpieniem do głosowania Marszałek oświadczył, że wniosek posła Chrućkiego nie może poddać pod głosowanie, ponieważ nie wskazuje on źródła pokrycia. Następnie jednomyślnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu projekt ustawy o pomocy dla ofiar ostatnich klęsk żywiołowych. Z kolei Izba przystąpiła do dekretów prasowych.

Pos. Lieberman (PPS) imieniem komisji prawniczej zgłosił następujący wniosek: Na podstawie art. 44 ustęp ostatni Konstytucji Sejm uchyla rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 roku o prawie prasowym oraz rozporządzenie, zmieniające postanowienia ustaw karnych o rozpowszechnianiu nieprawdziwych wiadomości i o zniewagach. W końcu referent oświadczył, że Sejm gotów jest współpracować z sądem nad ustawą prasową.

Z kolei zabierali głos pos. Wojtuś (Komun.), Baldwin (Niez. Partja Chł.), który postawił wniosek, ażeby Sejm dekrety prasowe odrzucił oraz wyraził rządowi votum nieufności, Chrućki i Makówka (Ukraińcy). Przewodniczący wicemarszałek Deszyński stwierdził, że wniosek o votum nieufności dla rządu nie może być podany pod głosowanie na dzisiejszym posiedzeniu, wobec czego poddał pod głosowanie tylko wniosek komisji o uchylenie dekretów. Wniosek wzywający rząd do przedłożenia Sej-

Pierwsze posiedzenie sesji nadzwyczajnej Izby Poselskiej.

WARSZAWA, 19 IX (tel. wt. Słowa). Zgłoszone na dzisiejszym posiedzeniu wnioski i interpelacje mają wszystkie charakter demonstracyjny. Pomimo tego, że interpelacja Związku Ludowo-Narodowego domaga się odwołania pełnomocnictw rządowi w sierpniu roku ubiegłego, Związek Ludowo-Narodowy nie wycofał konsekwencji z tego kroku i nie postawił wniosku o wyrażenie rządowi votum nieufności. Dwaj mówcy socjalistyczni pos. Liberman i pos. Diamand krytykowali zarządzenia rządu w sposób zasadniczy, jednakże domagając się uchylenia dekretu prasowego i innych rozporządzeń również nie zdecydowali się na przeciwstawienie się rządowi w pełnej Izbie. Dlatego cała obecna kampania prowadzona przez Konwent Senjorów przeciwko rządowi nie robi poważnego wrażenia.

Sytuację zresztą najlepiej charakteryzuje pogłoska, krążąca w kuluarach sejmowych, według której Marszałek Piłsudski wyraził się w Druskiennikach do vice-premiera Bartla: „Ja z Sejmem nie będę żartował”.

Wszystkie ważniejsze decyzje zapadną dopiero po powrocie Marszałka Piłsudskiego po powrocie z Druskiennik.

Dalsze wyroki w Taurogach.

KOWNO, 19. IX. PAT. Sąd wojenny w Taurogach rozpatrywał sprawę 22 uczestników ostatniego zamachu stanu. Sąd skazał 8 na karę śmierci, 9 na dożywotnie ciężkie więzienie, 1 na 20 lat ciężkiego więzienia, 1 na 10 lat, 1 na 3 lata, zaś sprawę jednego z oskarżonych odczono. Skazani na śmierć skierowali do prezydenta republiki prośbę o łaskę. Prezydent skorzystał z prawa łaski w stosunku do 7 skazanych, zmieniając im karę śmierci na dożywotnie ciężkie więzienie. Podanie jedno go ze skazanych na śmierć zostało odrzucone. Mienie skazanych na dożywotnie więzienie zostało skonfiskowane na korzyść państwa.

Aresztowanie barona von Tornau w Telszach.

Prasa kowieńska donosi o ciałe nowych masowych aresztach na Litwie. W Kretyndzie aresztowano szereg wybitnych działaczy lewicowych, w tem dwóch nauczycieli. W Telszach aresztowano Niemca, barona Tornau, redaktora Jonkasa i kilku innych.

Traktat włosko-litewski.

RZYM, 19 IX. PAT. W dniu wczorajszym odbyło się podpisanie przez Mussoliniego i Woldemarasa traktatu koncyliacyjnego i w sprawie uregulowania kwestii prawnych, jak również konwencji handlowo-włosko-litewskiej. Traktat arbitrażowy wprowadza podobnie jak i inne tego rodzaju układy, zawarte przez Włochy z innymi państwami procedurę pojednawczą do rozwiązania wszelkich ewentualnych kwestii spornych między dwoma krajami. Układ handlowy włosko-litewski oparty został na klauzuli najwzajemniejszego uprzywilejowania w dziedzinie tariff celnych i przewiduje zawarcie dodatkowego układu, mającego ustalić niższe cło dla szeregu artykułów, szczególnie ważnych dla eksportu litewskiego oraz eksportu włoskiego.

Po podpisaniu traktatu Mussolini podejmował Woldemarasa śniadaniem. W czasie deseru premier włoski zabrał głos mówiąc między innymi: Traktat arbitrażowy, który zawarliśmy, winien być uważany głównie jako jawny wyraz naszych wspólnych aspiracji, zgadzających się do utrzymania pokoju zarówno z krajami sąsiednimi, jak i oddalonymi od nas. Naszym mocnym życzeniem jest stworzyć niezbędne warunki zapewniające ten pokój.

Woldemaras odpowiedział w doskonałym języku włoskim, dziękując rządowi włoskiemu za sympatię dla wysiłków Litwy.

Rakowski wezwany do Moskwy.

WIEDEŃ, 19—IX. PAT. „Neue Freie Presse” donosi z Paryża, że ambasador rosyjski Rakowski uda się w bieżącym m. do Moskwy. Słychać, że został on wezwany przez Cziczierina do złożenia sprawozdania ze swej działalności.

Pakt o nieagresji francusko-sowiecki.

MOSKWA, 19 IX. PAT. Radiostacja moskiewska podaje: Prasa sowiecka wyraża zadowolenie z powodu decyzji rządu francuskiego w sprawie stosunków francusko-rosyjskich. „Prawda” wyraża nadzieję, że rząd francuski licząc się z życzeniem ludu francuskiego także w przyszłości wejdzie na drogę konsolidacji stosunków pokojowych z Sowietami. „Izwiestia” zaznaczają, że zgoda rządu francuskiego na zawarcie z Związkiem Sowieckim paktu o nieagresji jest faktem wielkiego znaczenia.

Rozwiązanie sporu rumuńsko-węgierskiego.

GENEWA, 19 IX. PAT. (Havas) Rada Ligi Narodów prowadziła dzisiaj dalszą dyskusję nad sprawą optantów węgierskich. Przedstawiciel węgierski hr. Apponyi odrzucił ponownie z całą energią żądania komisji trzech. W odpowiedzi na o Chamberlain wygłosił przemówienie, które było wyraźnym ostrzeżeniem pod adresem Węgier. Ostatecznie Rada Ligi przyjęła zalecenia zawarte w sprawozdaniu Chamberlaina o optantach węgierskich z wyłączeniem drugiej ich części, dotyczącej sankcji. Węgry i Rumuni zostali wezwani do ostatecznego wypowiedzenia się w sprawie tych zaleceń przed sesją grudniową Rady.

ten został przyjęty. Następnie pos. Lieberman (PPS) zreferował sprawozdanie komisji prawnej w sprawie noweli do ustawy o wydawaniu Dziennika Ustaw. Nowela przewiduje między innymi wprowadzenie przepisów o ogłaszaniu uchwał sejmowych, uchylających rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

W głosowaniu przyjęto projekt noweli w drugim czytaniu. Wobec sprzeciwu trzecie czytanie zostało odłożone do następnego posiedzenia. Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu projekt noweli do ustawy o wynagrodzeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych. Nowela ta przesuwa termin egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli do 31 sierpnia 1929—30 roku. Dalej przyjęto szereg rezolucji dotyczących jeszcze pierwszego punktu porządku dziennego, to jest pomocy dla powodziarów. Między innymi rezolucje te mija o uchylenie dekretów. Wniosek wzywający rząd do przedłożenia Sej-

Obrady genewskie, które przywiedziały „chcąc przekonać się o smaku w ostatnich dwóch tygodniach ku puddingowi trzeba go spróbować”. uwagę opinii publicznej, potrącają jeszcze kilka dni. Główna dyskusja nad żywią coraz mniej iluzji czym są stosunki polskim o powszechnym wietu. Puding sowiecki nie tylko nie jest jadalny ale zawiera w sobie spraw politycznych zjawiają się sprawy o bardziej realnym znaczeniu dla układu stosunków międzynarodowych, niż to miały debaty genewskie.

Sprawa odwołania ambasadora włoskiego p. Rakowskiego z Paryża wysuwa się na plan pierwszy. Jak wiadomo Rakowski podpisał główną odezwę III Międzynarodówki, na co zareagowała ostro cała prasa francuska, domagając się odwołania Rakowskiego z Paryża a nawet zerwania stosunków z Moskwą za przykłąd Anglii. Był moment, kiedy zdawało się, że Francja pójdzie śladami Anglii. Nastroje przeciwsowieckie w Paryżu były bardzo silne. Czekało jedynie powrotu p. Brianda z Genewy dla definitywnego załatwienia sprawy. Briand jednakże był innego zdania. Ulegając naciskowi swych kolegów gabinetowych zgodził się na rozpoczęcie akcji dyplomatycznej za odwołaniem Rakowskiego, natomiast oparł się całkowitemu zerwaniu stosunków i przeprowadził postanowienie rozpoczęcia pertraktacji w sprawie zawarcia paktu pomiędzy Francją a Sowietami o wzajemnym niewtrącaniu się do spraw wewnętrznych.

P. Briand jeszcze się ludzi, że zawarcie takiego paktu w czemkolwiek żądani postępowanie Sowietów, które wszędzie wykorzystują swe stosunki dyplomatyczne i handlowe dla celów propagandy wyrotowej. To złudzenie p. Brianda polegåle nadzieją, że Sowiety siłą faktu po zerwaniu stosunków z Anglią muszą bardziej zabiegać o względy Francji i być może będą uścipliwsze przy pertraktacjach o zwrot długów, które się ciągną już bardzo dawno, ciągle bez rezultatu.

Kampanja antysowiecka we Francji, zdaniem prasy sowieckiej, była inspirowana przez Anglię i Royal Dutch, wielki koncern naftowy angielsko-holenderski, który niedawno rozpoczął kampanję przeciwko zakupom nafty sowieckiej, dopóki Sowiety nie udzieli odszkodowania dawnym właścicielom kopalń.

Uchwała Kongresu Trade-Unionów w Edynburgu powzięła ogromną większość 2.710.000 głosów przeciw 620.000 o zerwaniu stosunków z sowieckimi „profsojuzami” pogłębiła atmosferę powszechnej niechęci, jaka obecnie otacza związek sowiecki. Uzasadniając konieczność zerwania i likwidacji angielsko-sowieckiego komitetu, Mac Donald po-

Układ sił zbrojnych w Chinach.

Na mapie powyższej widzimy układ sił zbrojnych wszystkich siedmiu ugrupowań wojenno-politycznych w Chinach oraz terytorja, znajdujące się pod panowaniem poszczególnych rządów. Chiny północno-wschodnie, ograniczone na mapie czarną linią i oznaczone cyfrą 1, leżą w strefie działań marszałka Ciang Tso-Lina. Na południu w y m wschodzie (2) panuje rząd nankijski, w Chinach środkowych — rząd uchański (3). Małe terytorjum, leżące między prowincją nankijską a Uchańskiem, zajęte jest przez dwa korpusy rewolucyjne, które odcinały się od armii uchańskiej i znajdują się pod kierownictwem komunistów (4). Część Chin północnych, oznaczona cyfrą 5, rządzą generał Fyn-Jui-Sen, zbliżony do rządu komunistów. Niegraniczonym panem okręgu Szan-Si (6) jest generał Jen-Tsi-Szan. Terytorja, leżące na zachód od Hankou, oznaczone na mapie naszej liczbą 7, zajęte są przez resztki wojsk głośnego generała U-Pej-Fu.

W perspektywie tygodnia.

Sejm i Rząd.

Marszałek Piłsudski w Warszawie.

WARSZAWA, 19. IX. (tel. wt. Słowa) Dziś wrócił tu z Druskiennik Marszałek Józef Piłsudski. O godz. 8 min. 30 marszałek odbył dłuższą rozmowę z vice-premierem Bartlem.

Gdzie należy skierowywać listy prywatne do Marszałka Piłsudskiego.

Sekretarjat osobisty Pana Marszałka Piłsudskiego komunikuje, że dla uniknięcia zwłoki w załatwianiu, należy wszystkie prywatne listy do P. Premiera i Marszałka Polski kierować pod adresem: Sekretariat Osobisty Pana Marszałka Piłsudskiego, gmach Min. Spr. Wojsk., ul. Nowowiejska.

Sąd marszałkowski w sprawie posła Popiela, Dymowskiego i Korfatego.

WARSZAWA, 19 IX. (tel. wt. Słowa) Wobec zarzutów prasy przeciwko posłom Popielowi (N. P. R.), Dymowskiemu i Korfatemu (Ch. D.) Marszałek Rataj powołał sąd marszałkowski dla zbadania zarzutów. Marszałek Rataj ograniczył się jednak tylko do dwóch pierwszych posłów, pomijając pos. Korfatego. Wobec tego pos. Langner z Wyzwolenia zwrócił się pisemnie do Marszałka Rataja z wezwaniem, aby sąd marszałkowski zajął się również i zarzutami stawianymi posłowi Korfatemu, które są znacznie cięższe aniżeli oskarżenie dwóch pozostałych posłów. Należy zaznaczyć, że pos. Korfanty był obecny na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu.

Posel Popiel rzekł się mandatu.

WARSZAWA, 19. IX. (tel. wt. Słowa) Jak się dowiadujemy, pos. Karol Popiel, leader Narodowej Partji Robotniczej, na skutek nacisku swych przyjaciół partyjnych złożył w dniu dzisiejszym mandat poselski.

WARSZAWA, 19. IX. (tel. wt. Słowa) Przywódca NPR, poseł Popiel wystosował do marszałka Rataja list, w którym rzeka się mandatu poselskiego. Pos. Popiel pisze, iż w związku ze sprawą gen. Żymierskiego, postawiono mu szereg zarzutów. Nie chcąc ani na chwilę opóźnić śledztwa w tej sprawie składa mandat poselski. Według pogłoszek kuluarowych, poseł Popiel rzekł się mandatu pod presją komitetu wykonawczego NPR, ponieważ sytuacja stworzona w związku z kompromitacją jego przywódcy, stała się nie do zniesienia.

Jakie zgłoszono interpelacje?

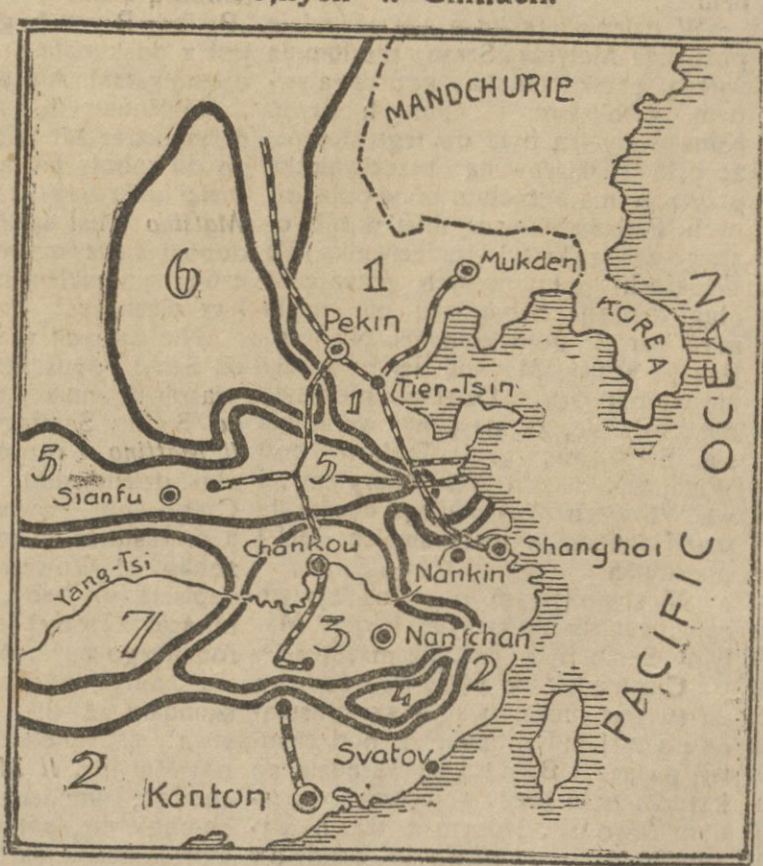
WARSZAWA 19. IX. (tel. wt. Słowa) Sesja sejmowa rozpoczęła się pod znakiem licznych interpelacji i wniosków nagłych pod adresem rządu. Na czele tej demonstracyjnej akcji stoi Zw. Lud. Narodowy, który zgłosił interpelację, nawołującą do walki z bandytyzmem politycznym w kraju, pozmiejsze wnioski o cofnięcie udzielonych ustaw z dnia 2-go sierpnia 1926 r. pełnomocnictw, domagając swoją inicjatywę tem, że rząd używa nadzwyczajnych uprawnień dla celów partyjnych i politycznych a nie wykonywuje prac ustawodawczych, które przewidują pełnomocnictwa. Niezależnie od tego ZLN, łącząc z klubami Ch-N, Ch-D, Piasta i N.P.R. wniósł interpelację w sprawie zniesienia generała Zagórskiego, żądając opublikowania wyników śledztwa jak również wyjaśnienia szczegółów zwolnienia gen. Zagórskiego z więzienia. Poza tem kluby prawicy łącznie z Piastem i N. P. R. zgłosiły wniosek w sprawie cofnięcia zarządzeń i okólników Min. Oświaty w sprawie obowiązującego nauczania języka ruskiego na obszarze Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Konferencje u v-pr. Bartla.

WARSZAWA, 19 IX. PAT. P. vice-premier prof. Bartel przyjął dzisiaj p. ministra sprawiedliwości Meysztowicza oraz ministra poczt telegrafów Miedzińskiego. Poza tem odbył konferencję z komisarzem rządu na m. Lwów p. Strzeleckim.

Secesa w klubie Hramady.

WARSZAWA, 19 IX. PAT. Pos. Sobolewski wystąpił z klubu białoruskiej Hramady i złożył swój akces do klubu białoruskiego. Ponadto wstępując do klubu białoruskiego dotychczasowi członkowie klubu Niezależnej Partji Chłopskiej posłowie Szakun i Szapitel.

ECHA KRAJOWE

Zakończenie sprawy komsomolców.

— Korespondencja Słowa —

Nowogród, 16—IX.

Ciekawa sprawa, wykryta na terenie Nowogródka organizacji „Komsomol”, trwała cały dzień 13 września, a wyrok wydał Sąd o godz. 1-ej w nocy.

Przyczyną tego była wielka ilość świadków, samych zaś oskarżonych było 16-tu: 9 uczniów białoruskiego gimnazjum, sekretarz Hurka z Nowojelni, 4 żydków i dwóch miejscowych mieszczan. Wiek oskarżonych wahał się od 17 do 20 lat. Głównym winowajcą „spiritus movens” całej sprawy był Symcha Fajwelowicz, który w porozumieniu i zależności od Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi, starał się tworzyć na terenie Nowogródzkiem „jacejki” komunistyczne i jako najpodatniejszy grunt obrał sobie teren gimnazjum białoruskiego. Jacejki tych odkryto 2, do każdej należało po 8 młodych komunistów. Fajwelowicz do winy się nie przyznał i kategorycznie zaprzeczył poprzednim swoim zeznaniom u sędzi. Śledczego, II-gi Jan Zuk, uczeń 7 kl. białor. gimn. który wszystkich ich wydał, teraz również wyparł się swego zeznania początkowego i okazał największą zacietliwość, że nie chciał mówić po polsku, tłumacząc się, że nie umie, choć języka tego uczył się w gimnazjum jako przedmiotu, ale wyraził zaznaczenie swe sympatie dla komunistycznych idei i organizacji. Za przykładem tych obu reszta również do winy się nie przyznała.

Dowody przeciw nim były jednak poważne i prokurator postawił wniosek, by rozprawić tę sprawę z art. 129 K. K. Pomimo usilnej obrony adwokatów wyrok wypadł surowy: domu poprawy Fajwelowicz i Zuk dostali po 3 lata, Prokha i Fursa po 2 lata. Reszta rok więzienia zaliczenie aresztu prewencyjnego. Bronili adwokaci: p. Ambroszkiewicz trzech, p. Rezdziestwieński, p. Woytowicz, p. Jaroszewicz, p. Gumener po jednym, a p. Aleksandr 9-ciu, oskarżał prokurator p. Czudinowicz. Sąd sędziów był następujący: przewodniczący p. Murza—Murzicz, Sędz. P. Niekrasz i sędzia honorowy P. Parfianowicz.

— (M. Waś.) IV ty Tydzień Lotniczy. W dniu 3 na 4 września odbyła się zabawa w salach „Ogniska” Urzędników Państwowych na rzecz L.O.P.P., na której było 72 osoby. Zebrano 500 zł. Przewodniczącym był p. S. Łopatyński, a sekretarzem p. S. Łopatyński.

Od dnia 4—IX do 11—IX odbywała się kwesta uliczna. Miejsce Kola w Nowogródzie kolegowali 18 par, wynikiem czego zostało zebrane: przez Kolo Miejskie 75 zł. 94 gr., przez Kolo Starościskie 143 zł. 35 gr., przez Kolo Węgierskie 101 zł. 59 gr., przez Kolo Policję 127 zł. 64 gr., przez Kolo Sadowe 235 zł. 10 gr. Najwięcej zebrali Kolo Sadowe. Ogółem zebrano 728 zł. 12 gr. Kolo wojewódzkie nie przysłało do udziału w zbiorze. Prócz tego Kolo zebrali na listy ofiar 37 zł. 80 gr. Związek Rzemieślników Chrześcijańskich ofiarował 5 zł. Związek Kupców Żydowskich w Nowogródzie 30 zł.

Od 104 zamieszkałych wpytęto: Korbicze 21 zł. 20 gr., Lubcza 61 zł. 60 gr., Począpów 23 zł. 78 gr., Rajca 9 zł. 72 gr., Dworzec 500 zł., pozostałe kolo miejskie w Nowogródzie 139 zł. Kto Starościskie 38 zł. 94 gr., Koto wieżenne 38 zł.

Prócz tego od Urzędu Skarbowego w Nowogródzie 5 zł. 50 gr., od Urzędu g. Rajca 9 zł. 20 gr., od Urzędu gminy Kuszelewo 125 zł., gminy Niehiewicze 11 zł. 15 gr. Przez Magistrat Nowogródzki ofiarowano zbiórki z kopytkowców 224 zł. 22 gr. W Nowogródzie z zabawy tanecznej w Remizie Strażackiej, na której było 150 osób wpłynęło 70 zł. Ze sprzedaży biletów do kina na obraz propagandowy „Silne lotnictwo to silna Polska” wpłynęło od 240 osób w ciągu 2 dni 204 zł. 95 gr.

Wynik dotychczasowy wpływow Kom-

tetu L. O. P. P. w Nowogródzie wyraża się w sumie 2777 zł. 95 gr. tylko z 7-miu miejscowych Kół i 3 pozamiejscowych, natomiast nie otrzymano jeszcze wyników z pozostałych 10 Kół powiatu.

GŁĘBOKIE.

— Akcja scalieniowa w Dziśsienszczyźnie. Podając w ostatniej korespondencji szereg danych cyfrowych o rozwoju scalieniowym w Dziśsienszczyźnie, zwróciliśmy uwagę na to, iż pęd scalieniowy wśród mieszczanów wiosk w Dziśsienszczyźnie jest większy, niż zdolność Urzędu Ziemskiego zaspokojenia tych potrzeb. 13323 ha scalonych w bieżącym 1927 r. stanowiło roczne maksimum, które odpowiada budżetowi, etatowi geometrów i urzędników urzędu ziemskiego.

Ale dla tego bardzo interesującą jest rzeczka zbadanie ilu jeszcze lat potrzeba na to, aby cały pow. Dziśsienski został skomasyowany. Biorąc za podstawę ilość gruntów włociańskich, która wynosi w p. Dziśsienskim 131702 ha i odliczając od niej 31702 ha już scalonych pozostaje do scalenia okragie 100 000 ha. Przy normie 13000 ha, rocznie za 8 lat cały powiat Dziśsienski nie będzie posiadał sznurów i szachownic przecho-dzących na gospodarce folwarcznej. Ten ośmiolatek okres czasu może być co najwyżej o trzy lata skrócony o ile zwiększoną zostanie zdolność pracy urzędu ziemskiego i dlatego też na tę sprawę należałoby zwrócić specjalną uwagę sfer rządowych i p. Ministra Reform Rolnych, który tego lata, chociaż z opóźnieniem, jednak zwiadził ten bardzo ważny pograniczny powiat jakim jest Dziśsienszczyzna. Opinia publiczna powinna sobie dobrze uprzytomnić fakt — iż powiaty graniczące z Rosją sowiecką o ile zostaną w jaknajszerszym tempie scalone stanowiąc będą silny szaniec kulturalny od wschodu.

RUDOMINO.

— Gorszące zajście wywołane przez nadmiar alkoholu. Onegdaj w piwniarni nielękiego Pińskiego w Rudominie, miało miejsce zajście, które pociągające za sobą nader nieprzyjemne skutki dla uczestników.

Kilku zlekka podchmielonych osobników, pomiędzy którymi znajdowali się i żołnierze wszczęło bójkę, jako broni używając opróżnione przez siebie butelki. Kiedy zawezwany przez gospodarza posterunkowy usłusiwał niedopuszczono do bójki, powołano stronnę zgodnie rzuciły się na niego usiłując odebrać broń. Ostatecznie zawiadano pomocy i najbardziej awanturniczy się aresztowano.

Osoby, które podniosły rękę na policjanta srodze za to odpokutują.

GRODNO.

— Kampanja przedwyborcza rozwija się codziennie intensywniej. Onegdaj odbyło się zebranie Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, na którym postanowiono wziąć udział w akcji wyborczej wspólnie z Bezpartyjnym Komitelem wyborczym.

— „Hromada” opanowała Sejmik i Wydział Powiatowy. Dnia 16 b. m. odbyło się pierwsze posiedzenie nowoobranego Grodzieńskiego Sejmiku powiatowego. Obecnych było 48 członków, jeden z nich Łazarewicz z gminy łunieńskiej został zawieszony z powodu postawienia go przez prokuraturę w stan oskarżenia za nadużycia. Skład Sejmiku nie rokuje dobrych nadziei. Przeważa ilość członków Białorusinów opanowana jest przez „Hromadę”.

Na początku posiedzenia Truś Michał z gminy Jezioro postawił wniosek, aby protokoły posiedzeń Sejmiku były pisane w języku pol-

Przyjęcie wniosku polskiego.

GENEWA, 19 9. PAT. (Szwajcarska agencja telegraficzna). Dział przed południem zebrały się równocześnie cztery komisje Zgromadzenia Ligi Narodów. Pod obrady trzeciej komisji do spraw rozbrojenia wszedł wniosek polski, proponujący uroczyste potępienie wojny napastniczej i stosowanie środków pokojowych w celu załatwienia wszelkich międzynarodowych konfliktów.

Na początku obrad zabrał głos delegat holenderski Loudon, wypowiadając się za projektem rezolucji, którą uzasadnił minister Sokal. Następnie hr. Bernstorff poparty przez lorda Onslowa (W. Brytania), Paul-Boncoura (Francja), Holstego (Finlandja), generała de Marinisa (Włochy), dr. Nansena (Norwegia) i Politisa (Grecja) zaproponował przyjęcie wniosku polskiego bez dalszej dyskusji przez aklamację.

Propozycja ta została przyjęta i wniosek polski wśród oklasków członków komisji uchwalono.

Znamienne zastrzeżenie Japonii

GENEWA, 19—9. Pat. W związku z przyjęciem przez komisję rozbrojenia wniosku polskiego Havas donosi, że przedstawiciel Japonii wystąpił z zastrzeżeniem, sążąc się o ograniczenie zastosowania zasady wysuniętej przez Polskę wyłącznie do wypadków wojny między państwami, należącymi do Ligi Narodów.

Pomnik pod Tannenbergiem.

BERLIN, 18 9. PAT. Dzisiaj odbyło się w obecności p. Prezydenta Rzeczy Niemieckiej Hindenburga poświęcenie pomnika bitwy pod Tannenbergiem. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 11-ej m. 30 w południe na polu tannenberskim, gdzie wzniesiony został wielki gmach o 5-ciu wieżach z bramami, mający stanowić pomnik pamiętnie bitwy w r. 1914. Bitwą tą obecny Prezydent Rzeczy Hindenburg oswoiobodził Prusy Wschodnie od okupacji rosyjskiej. Rząd Rzeczy reprezentowany był na uroczystości przez kanclerza p. Marxa, ministra Reichswehry p. Geslera i ministra Spr. Wewn. p. Keudella.

P. Prezydent Hindenburg przybył na uroczystość w dawnym swoim wojskowym mundurze feldmarszałka i w otoczeniu generałów Ludendorfa, Mackensena, von Francois i von Morgena.

Przy pomocnej bramie pomnika powitał p. Prezydenta i przedstawicieli Rządu przewodniczący Komitetu Budowy jen. major Kohn, który wygłosił dłuższe przemówienie, podkreślając historyczne znaczenie miejscowości Tannenberg, dając przytem wyraz radości, że miejscowość ta została uwieczniona pomnikiem dla uczczenia oswoiobozenia Prus Wschodnich.

Turniej szachowy Capablancas—Alechin.

BUENOS AIRES 19 IX PAT. W sobotę dnia 17 bm. rozpoczął się tu mecz szachowy o tytuł mistrza świata między obecnym mistrzem Kubańskim Capablancą a Rosjaninem (obywatel francuskim) dr. Alechinem. Zwycięzcą będzie ten, kto pierwszy uzyska sześć punktów według zwykłej punktacji (wygrana jeden punkt, nierozegrana pół punkta i przegrana — zero), przycięc pierwszego 10 nierozegranych partii nie liczy się. Naogół oczekiwano zwycięstwa Capablancas. Tymczasem już pierwsza partja zakończyła się jego przegraną. Capablancas grał czarnymi partj francuską. Po partji przegranej wynik meczu staje się trudny do przewidzenia.

Poprzedni mecz o mistrzostwo świata rozegrany był w marcu 1921 roku w Hawanie pomiędzy dawnym mistrzem Berlińskim dr. Emanuellem Laskerem, a Capablancą. Capablancas odniósł wówczas pewne zwycięstwo wygrywając cztery partje przy 10 nierozegranych, przyciem nie przegrał ani jednej. Lasker zrezygnował wówczas dalszej gry, uznając się za pokonanego.

523 kilometry na godzinę.

PARYŻ, 19 IX. PAT. Dzienniki zamieszczają z zastrzeżeniem depesze z Wenecji, według której hydroplan prowadzony przez Anglika Kincocka osiągnął w czasie prób: uchy lotów w zadołach o pułar Schneidera w czasie 35 minut — przeciętną szybkość 513 km. na godzinę, bijąc w ten sposób rekord światowy szybkości.

skim i białoruskim. Wniosek ten przez przewodniczącego p. star. Bieńkiewicza został odrzucony.

Przystąpiono do wyboru Wydziału Powiatowego. Zgłoszono w ogólnej liczbie 22 kandydatów.

W wyniku głosowania wybrani zostali do Wydziału Powiatowego: Ciekło Grzegorz gm. Skidel, Zdanowicz Maksym gm. Mosty, Dużej Stefan gm. Hołynka, Kazimierz Wincenty gm. Huta, Skuta Jan gm. Łasza, Siedziński Józef gm. Gudziewicz. Wydział również opanowała „Hromada”, w liczbie członków tylko 2 Polaków katolików. Odpadły następujące kandydatury: M. de Lacy, poseł Łaskiewicz, A. Majewski, L. Bąkowski, de Viron, W. Leonowicz, Wolkowski, J. Zanewski i inni.

BIAŁYSTOK.

— Pomoc ofiarom powodzi w Małopolsce. Z inicjatywy Wojewody Białostockiego powstał Komitet Obywatelski dla zorganizowania pomocy powodziom w Małopolsce. Akcja Komitetu objęła całe województwo białostockie. Praca wre w trzech sekcjach: 1) propagandowej, 2) imprez i 3) zbiorów. Poszczególne sekcje dokooptowały sobie członków z powiatów miejscowych obywateli. Prócz

tego dobrowolne dary wciąż wpływają tak od osób prywatnych, jak i od instytucji samorządowych. Fundusze są zbierane nie tylko w gotówce, lecz i w postaci zboża i innych art. żywnościowych. (c)

— Przed wyborami do Sejmu.

Okręgowy komitet PPS w Białymstoku zwołał do Grodna na 18 bm. konferencję z trzech okręgów wyborczych obejmujących: 1-szy okręg — powiaty białostocki, sokolski i wołowski, 2-gi okręg — powiaty grodzieński, augustowski i suwalski i 3-ci okręg — powiaty Wys. Mazowiecki, Bielski i Ostrowski. Celem konferencji jest omówienie i uzgodnienie taktyki podczas przyszłych wyborów do Sejmu. Z Białegostoku wydelegowani są na powyższą konferencję działacze miejscowi: Muszyński, Przytuła i Marciniak. (c)

— Zaraza płucna u bydła.

Ze względu na szarzącą się zarazę płucną wśród bydła, Urząd Wojewódzki w Białymstoku, powołując się na rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa, zawiadomił poszczególnych starostw i magistraty o zakazie wywozu bydła rogatego zagranicę. Zakaz powyższy wobec rozszerzania się zarazy surowo jest przestrzegany. (c)

Przed wznowieniem rokowań o pożyczkę amerykańską.

Viceprezes Banku Polskiego p. Feliks Młynarski, główny delegat polski, który prowadził rokowania w sprawie pożyczki amerykańskiej, w rozmowie z przedstawicielem jednego z pism stołecznych oświadczył, że rokowania o pożyczkę wznowione zostaną niebawem, być może nawet w październiku. Układy te będą krótkie, do dalszych pertraktacji bowiem nie pozostaje kursu emisyjnego nie pozostało. Pożyczka stabilizacyjna o którą toczy się będą pertraktacje oprocentowana będzie w wysokości 7 proc. Dla przyspieszenia wznowienia rokowań ma pewne znaczenie kurs starej pożyczki dillonowskiej. Kurs ten w okresie fatalnego strzału Kowrdy i kryzysu na rynkach pieniężnych w Ameryce obniżył się z 98 na 93. Obecnie obserwujemy stałą poprawę. Z chwilą sfinalizowania nowej pożyczki należy oczekiwać dalszego wzrostu kursu pożyczki dillonowskiej.

Nowy poseł japoński w Warszawie.

WARSZAWA, 19 IX PAT. Dotychczasowy radca w ambasadzie japońskiej w Paryżu p. Hajime Matsushima mianowany został posłem japońskim w Polsce.

Odnaczenie.

KRAKÓW, 19 IX. PAT. W dniu wczorajszym prezes izby rekodzielniczej Kossobudzki został przez wojewodę Darowskiego udekorowany krzyżem kawalerskim Polonia Restituta w uznaniu zasług jego, położonych na polu organizacji i podniesienia stanu rekodzielniczego.

Wypłata pensji kawalerom „Virtuti Militari” za r. 1921.

Dnia 1 października rozpocznie się wypłata pensji kawalerom Virtuti Militari zaległych za rok 1921. Jest to ostatnia wypłata zaległych pensji przywiązanych do tego orderu, a wynoszących 300 zł. rocznie. Za rok bieżący należności te wypłacono już w maju br.

Zapowiedziane spotkanie min. Chamberlaina i Mussoliniego.

RZYM, 19 IX. PAT. Londyński korespondent „Corriere d'Italia” donosi, że z Foreign Office uzyskał potwierdzenie pogłoski, że Chamberlain spotka się niebawem z Mussolinim przy okazji swej podróży po morzu Śródziemnym.

Frekwencja na wystawie w Katowicach.

KATOWICE, 19 IX. PAT. Zarząd wystawy gospodarczo-spożywczej w Katowicach informuje, iż zarówno w pierwszym i w drugim dniu po otwarciu wystawy frekwencja zwiedzających była bardzo duża. W niedzielę ilość zwiedzających wyniosła przeszło 10 000 osób. Po południu zwiędziła wystawę wycieczka francuska tow. przyjaciół Polski.

TANIOL Najlepsze FARBY, POKOST, podatek szcztolki poleca skład farb Franc. Rymaszewskiego ul. Mickiewicza 35, oraz pape dach., cement, wapno i gips.

LEKCJE MUZYKI FORTEPIAN I TEORJA UDZIELA Michał Józefowicz profesor Konserwatorium ul. św. Jakóbska 6 — 1. Przyjm. 11 — 12 i 4 — 5 godz.

Gheesz bezpłatnie przeczytać najświeższe wiadomości prasowe wieczorne. Spiesz owoiczoć na plac Katedralny. «Dział Reklam.» Z. A. S. K.

Echa mowy Hindenburga pod Tannenbergiem

BERLIN, 19—9 Pat. Cała prasa podaje na naczelnym miejscu wczorajsze uroczyste oświadczenie prezydenta Hindenburga odgierające oskarżenie Niemiec o winę za wywołanie tej wojny. Prasa nacjonalistyczna wyraża wdzięczność prezydentowi Hindenburgowi, że zdecydował się podjąć tę sprawę i wyraża przekonanie, że oświadczenie prezydenta Hindenburga, który ma zagranicą opinję ponad partyjnego i obiektywnego męża stanu wywrze zaganiania poważne wrażenie. «Taegliche Rundschau» półurzędowy organ ministra spraw zagranicznych Siresmanna wyraża również radość z oświadczenia prezydenta Hindenburga i oświadcza, że traktat wersalski został Niemcom narzucony pod groźbą rewolucji. Niemcy zostali w Wersalu przymuszone i pogwałcona tam również została prawda.

Wreszcie dziennik oświadcza kategorycznie, że treść przemówienia Prezydenta Hindenburga znana była całemu gabłietowi, a więc nie tylko kanclerzowi Marxowi i ministrowi Siresmannowi, przedtem niż przemówienie to zostało wygłoszone. Dzienniki lewicowe od «Vossische ztg.» do «Vorwärts» włącznie wyrażają jednoznaczne przekonanie, że mowa prezydenta Hindenburga była co najmniej zbyteczna, i spotka się tylko z wzruszeniem ramion zagranicy.

WALKA ZE SZCZURAMI! Najskuteczniejsza trucizna z cebuli morskiej nagrodzona wielkimi medalami złotymi na wystawach w Wiedniu i Częstochowie, oraz medalem srebrnym na Wystawie Sanitarnej Hygienicznej w Warszawie pod nazwą: Pasta na szczury i myszy Laboratorium Sukcesorów Adolfa Zalewskiego w Jawie Mazowieckiej. Od 1-go stycznia cena znizniona o 40 proc.

Dr J. Burak akuszerka choroby kobiece POWRÓCIE Zawalnia 16 tel. 564.

PANIE KONSERWUJ CIE WASZĄ URODĘ. Usuwajcie jej braki. Najnowsze aparaty do samomasażu przeciw zmarszkom, na usunięcie podbródka. Aparaty do samomasażu całego ciała, odmładzają, uszczuplają bez specjalnej diety. Ostatnie kosmetyczne nowości. Pasy uszczuplające dla pań i panów. Zajęcia bezpłatny prospektów. D. H. Labor, Bydgoszcz, Gdańska 131.

Dr med. B. Schermann POWRÓCIE i wznowi przyjęcia chorych, ul. Niemiecka 22, tel. 1069, od 5—7 w. W. Z. P. Nr 92.

Dr E. GLOBUS (ohor. skórne i wenery) POWRÓCIE.

Dobry towar to najlepsza reklama otem wiedzą, którzy piją herbatę FELSTEAC No 103

LEKCE MUZYKI FORTEPIAN I TEORJA UDZIELA Michał Józefowicz profesor Konserwatorium ul. św. Jakóbska 6 — 1. Przyjm. 11 — 12 i 4 — 5 godz.

Gheesz bezpłatnie przeczytać najświeższe wiadomości prasowe wieczorne. Spiesz owoiczoć na plac Katedralny. «Dział Reklam.» Z. A. S. K.

Matylda Serao i Isadora Duncan.

Miesiąc mniej więcej temu zesłała ze świata w 71-szym roku życia Matylda Serao. A kilka dni temu — Isadora Duncan... O dwie słynne kobiety mniej na świecie.

Obie miały burzliwe życie. Powie, dział by kto może: romantyczne.

Matylda Serao, rodowita neapolitańka, próbująca pióra w 187

Min. Czechowicz o sytuacji finansowej.

Min. skarbu p. Gabryel Czechowicz przedstawił wczoraj w Sejmie sprawozdanie o sytuacji finansowej państwa.

Opłakana sukcesja.

Rząd Marszałka Piłsudskiego odziedziczył po rządach poprzednich finansów państwowych, doprowadzone do stanu rozpaczliwego i nieomal bezradnego.

Opłakany stan skarbowości polskiej na początku r. 1925 przechodził głównie z tej przyczyny, że ciąża ustawodawcza nie mogła wykonać stałej rządzącej większości, że kierunek polityki ulegał ciągłym fluktuacjom i że nie mogło być mowy w związku z tem o jasno wytycznym i konsekwentnie przeprowadzonym planie gospodarczym finansowym.

Zdając sobie sprawę ze swego bezwładu, sejm wyposażył na początku r. 1924 ówczesny rząd Władysława Grabskiego w szerokie, nieograniczone niemal pełnomocnictwa, przeznaczone w ten sposób na rząd całkowicie brzemie odpowiedzialności za stan gospodarczy i finansowy państwa.

Jak wiadomo, nadziewając pokładane przez izby ustawodawcze w osobie Władysława Grabskiego zaworły i przedsięwzięcie przez niego reformy — po krótkotrwałych iluzorycznych sukcesach — doprowadziły kraj na jesień 1925 r. do ciężkiego przesilenia finansowego.

Błędy Wł. Grabskiego polegały przede wszystkim na tem, że wbrew ostrzeżeniom opinii publicznej i zaletom doradcy angielskiego H. Younga — zaryzykował reformę ustroju pieniężnego i wprowadził stałą walutę w chwili nieodpowiedniej, gdy równowaga budżetowa nie była bynajmniej zapewniona, a zapas kruszców i dewiz, stanowiący podkład nowej waluty, wyrażał się skromną cyfrą około 55 000 000 dolarów.

Po wprowadzeniu już nowej waluty rząd Wł. Grabskiego nie zdobył się na odpowiednie wysiłki celem osiągnięcia równowagi budżetowej, nie dociągał też przez czas dłuższy znaczących deficytów bilansu handlowego.

Równowaga budżetu

Jest rzeczą charakterystyczną, że wszystkie zmieniające się jak w kalejdoskopie rządy zdawały sobie w większej lub mniejszej mierze sprawę z konieczności równowagi budżetowej, lecz nie umiały udrożyć się w dostatecznej sile wale o realizowania swych zamiarów.

Na przeszkodzie do koniecznego ograniczenia wydatków stało przez cały okres sejmowładztwa krótkowzroczne partyjństwo, troszczące się bardziej o pozyskanie sympatii wyborców, niż o interes ogólnopolski.

Jest rzeczą najbardziej charakterystyczną dla ówczesnych nastrojów, że już w okresie stałej waluty, po deficytowym roku 1924 i po klęsce nieurodzaju, która nawiedziła Polskę w roku 1924, ciąża ustawodawcza zwiększyła znacznie, bo o 3 proc. przeszło, budżet wydatków państwowych. Gdy wszystkie poprzednie lata dawały znaczne deficyty budżetowe, pokrywane drukami banknotów, rok budżetowy 1926/27 zakończony został (znaczną nadwyżką budżetową, wynoszącą 155 milionów złotych.

Raz osiągnięta równowaga jest utrzymywana w obecnym okresie budżetowym z pełnym powodzeniem do takiego stopnia, że za okres 5 miesięcy (od 1.4 do 1.9. r.b.) nadwyżka dochodów nad wydatkami wyniosła 130 milionów złotych.

Powyższe rezultaty zostały uzyskane dzięki ostrożności w wydatkach

i lepszym wyzyskaniu istniejących źródeł dochodowych.

Jest rzeczą znaną, że gdy w sejmie kwestionowana była realność globalnej cyfry dochodów państwowych, zaprojektowanej w budżecie na rok 1927/28 w wysokości 1990539942 zł., faktycznie wpływy z 5 miesięcy (od 1. kwietnia do 1. września 1927 r.) dały 1,007 000 000 zł., czyli przeciętnie po 201,4 milionów złotych miesięcznie.

Osiągnięte wyniki w okresie pod względem budżetowym najgorszym uprawniają do przewidywania, że za cały rok dochody państwowe wyrażą się cyfrą co najmniej około 2400000000 zł.

Wpływ psychiczny osiągnięty przez rząd równowagi budżetowej jest tak wielki, że nie wstrząsnął na deficytowym w okresie od 1. kwietnia r.b. bilans handlowy, pokrycie kruszców i dewizowe Banku Polskiego wykazuje dalszy wzrost.

Wzrost oszczędności i odbudowa produkcji.

W dalszym ciągu interesujących wyjaśnić min. Czechowicz obszernie omawia polepszenie stanu oszczędności i odbudowę produkcji. W okresie od 1.1. 1926 do 1.8. 1927 r. konstatujemy wzrost oszczędności i lokat w bankach państwowych o 225 proc. (ze 143 milionów zł. do 462 milionów zł.), w bankach zaś akcyjnych w okresie od 1.1. 1926 r. do 1.6. 1927 r. — o 155 proc. (z 241 miliona zł. do 615 milionów zł.).

W związku z powyższym obniżyła się stopa procentowa w Banku Polskim z 12 do 8 proc., a w bankach prywatnych z 24 do 12 proc.

Odbudowa zrujnowanej produkcji posuwa się również naprzód. Nie ulega dla mnie wątpliwości, że przy skoordynowanym wysiłku rządu i społeczeństwa potrafilibyśmy o własnych siłach odbudować naszą produkcję do poziomu przedwojennego i nawet ten poziom przekroczyć.

W ostatnim roku we wszystkich niemal gałęziach naszego przemysłu widzimy znaczny wzrost produkcji.

O kapitał zagraniczny.

Należy jednak liczyć się z tem, że świat w ostatnich czasach robi bardzo szybkie postępy, że bez dopływu kapitałów obcych zdezastrowana w czasie wojny Polska nie mogłaby dotrzymać kroku innym państwom i na polu konkurencji międzynarodowej mogłaby być łatwo zdystansowana.

Dopływ kapitałów obcych utrwalili osiągnięci przez rząd obecne sukcesy, przyczyniły się w ogromnej mierze do wzmożenia produkcji w ogóle, a rolnictwa, wymagającej w największym stopniu kredytu długoterminowego, w szczególności.

Wzrost zaś produkcji decyduje o przyszłych losach naszych finansów, stwarzając dla nich trwałą i pewną podstawę.

Z tych właśnie względów rząd uważał zawsze za część składową swego programu gospodarczego wyrobień dla Polski kredytu zagranicznego i przygotował wszystkie warunki dla zdobycia zaufania finansjery zagranicznej.

Zdolność kredytowa Polski nawiązuje nigdy nie stała tak wysoko, jak w chwili obecnej, o czem najwyraźniej świadczy wzrost kursu pożyczek polskich na giełdzie niujskiej.

Rząd nie śpieszył jednak i nie narzucał się bankierom zagranicznym, wychodząc z założenia, że kontynuowanie dotychczasowej metody brała pieniądze gdzie się da i na wszelkich warunkach byłoby w swej konsekw-

cji zabójcze dla zdolności kredytowej państwa polskiego.

Uważając dopływ kapitałów zagranicznych za potrzebny i konieczny, nie chcemy być terenem eksploatacji dla lichwiarskich zakusów.

Plan ugruntowania waluty polskiej.

W razie sfinalizowania amerykańskiej pożyczki stabilizacyjnej zostanie przeprowadzony następujący plan, mający na celu ugruntowanie waluty polskiej, a uzgodniony już z finansistami amerykańskimi: 1) Walutę zostanie ugruntowana na poziomie zbliżonym do istniejącego. 2) Wycofane zostaną z obiegu bilety zdawkowe na ogólną sumę 280 milionów złotych, przyczem w połowie zostaną zastąpione banknotami Banku Polskiego, a w połowie monetami srebrnymi. W związku z tem bilety zdawkowe znikną z obiegu, a ilość monet srebrnych i bilonu zredukowana zostanie do łącznej kwoty 320 milionów zł. 3) Kapitał zakładowy Banku Polskiego zostanie powiększony o 50 proc., przyczem zarazem rząd wstąpi w posiadanie akcji nowej emisji do czasu wyprzedania ich. 4) Wykonane zostaną i wycofane z obiegu 6-procentowe bilety skarbowe. 5) Stworzona zostanie żelazna rezerwa skarbowa, zdeponowana w Banku Polskim w wysokości 75 milionów złotych. 6) Pozostała część pożyczki w kwocie 135 milionów zł. przeznaczona zostanie na cele kredytowe dla rolnictwa i przedsiębiorstw państwowych.

Przyszłość w naszym ręku.

Kończąc swe wywody p. Minister zaznaczył, że ugruntowanie waluty na niezmiennym poziomie przyczyni się ogromnie do wzrostu oszczędności wewnątrz kraju i ułatwi uzyskanie kredytów zagranicznych. Na pytanie czy osiągnięta w dz. dzinie finansowej poprawa jest trwała i czy możemy być pewni dalszego rozwoju, muszę dać jedną odpowiedź.

Przyszłość nasza zależy przede wszystkim od nas samych.

Kursy wychowania i pielęgnowania dzieci.

W październiku r. b. rozpoczynają 3 c. rok swego istnienia Kursy Wychowania i Pielęgnowania Dzieci.

Kursy powyższe zostały w 1925 r. zorganizowane przez p. M. Przewłocką i prof. D. Jasieńskiego, jako kierownika naukowego. Personal pedagogiczny składa się z dwunastu wykładowców, z których większość to lekarze, profesorowie i asystentów U. S. B.

Kurs nauki trwa rok. Wykładane są następujące przedmioty: Anatomia i fizjologia, Higiena i bakteriologia, Patologia ogólna, Higiena dziecka, Opieka społeczna nad dzieckiem, Dyetytyka dziecka, Choroby dzieci i pielęgnowanie dziecka chorego, Psychologia i wychowanie, Gry i zabawy, Gimnastyka dziecięca. Oprócz wykładów teoretycznych słuchacze obowiązani są odbyć praktykę roczną w zakładach leczniczych dziecięcych, w przedszkolach, oraz w żłobkach. Po zakończeniu wykładów odbywają się egzamina z przedmiotów. Egzaminacyjne po przedmiotach Naczelnik Wydz. Zdrowia Wł. Wileńskiego.

Kursy mają na celu wykształcenie nie tylko całego zespołu fachowych higienistek, lecz jednocześnie danie młodym matkom podstawowych wiadomości z dziedziny pielęgnowania i wychowania dziecka.

W czasie 2-letniej egzystencji Kursów ukończyło je 68 studentek o wykształceniu przeciętnie średnim, z których większość pracuje już w charakterze higienistek szkolnych na stacjach opieki nad matką i dzieckiem, oraz w szpitalach dziecięcych.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

W roku ub. ukończyło kursa między innymi 16 polonek, które po dopełnieniu swego wykształcenia w dziedzinie pielęgnowania i wychowania dziecka, wyjeżdżają obecnie na wieś w charakterze higienistek — położnych, aby nieść pomoc nie tylko matce, lecz i dziecku.

W miesiącach letnich w czasie robót polnych higienistki — wychowawczynie będą prowadziły po wsiach żłobki dzienne oraz przedszkola.

WTOREK
20 Dnia
Enstatichusza
jutro
Matousza Ap

Wsch. st. o g. 5 m. 17
Zach. st. o g. 17 m. 44

Spostrzeżenia meteorologiczne Zakład Meteorologii U. S. B.
z dnia 19-IX. 1927 r.

Ciepłota powietrza 748
Temperatura średnia -1.100 C

Opad na dobę 3
Wiatr przeważający Południowo-zachodni

Minimum za dobę -1.80C
Maximum za dobę +1.30C
Tendencja barometryczna wzrost ciśnienia

URZĘDOWA.

— Służbowy wyjazd p. Naczelnika Kiriłkisa. W dniu dzisiejszym Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa p. S. Kiriłkis wyjeżdża w sprawach służbowych do powiatu Święciańskiego.

— Osobiste. Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecznej p. K. Jocz powrócił w dniu wczorajszym z urlopu wypoczynkowego i objął urządowanie.

— (o) Posiedzenie komisji ra. dzieckich. We środę, dnia 21 września, odbędzie się w Magistracie posiedzenie przygotowawczej Komisji Finansowej, we czwartek zaś, dnia 22 września, posiedzenie Komisji rewizyjnej. Porządek dzienny jeszcze nie został ustalony.

— (o) Przymus kanalizacyjno-wodociagowy. We czwartek, dnia 22 września, odbędzie się w Magistracie posiedzenie miejskiej Komisji Technicznej. Na porządku dziennym sprawa wprowadzenia częściowego przymusu kanalizacyjno-wodociagowego.

— (x) Posiedzenie miejskich komisji. We środę, dnia 21 b.m. odbędzie się w Magistracie m. Wilna pierwsze posiedzenie komisji finansowej, we czwartek zaś posiedzenie komisji technicznej i rewizyjnej.

— (x) Akt darowizny gmachu Teatru Wielkiego przy W. Pohulance. Dnia 16 b. m. sporządzony został u rejenta Koźnowskiego w Wilnie akt darowizny na rzecz m. Wilna, stanowiącej gmach Teatru Wielkiego przy zbiegu ulic W. Pohulanka i Teatralnej.

Ze strony ofiarodawców występowali p. Stanisław Wańkowicz, jako pełnomocnik Hipolita hr. Korwin-Milewskiego oraz pp. Mieczysław Bohdanowicz i Feliks Zawadzki osobiście.

Ze strony Magistratu akt podpisał radca prawny Magistratu p. Wacław Fedorowicz.

W akcie tym ofiarodawcy zastrzegli sobie dwa warunki a mianowicie: Pierwszy dotyczy utrzymania gmachu na przedstawienia, odczyty, zebrań i t. d. wyłącznie w języku polskim by utrzymać charakter wybitnie narodowej instytucji.

Jak wiadomo o gmach ten wybudowali ofiarodawcy za czasów rosyjskich, w celu krzewienia na Kresach kultury i sztuki polskiej. Drugi warunek dotyczy rezerwowania jednej 1/3 dla ofiarodawców.

Nieruchomość ta oszacowano na zgórą 400 000 zł. od czego podatek na rzecz Skarbu wynoszący 167 000 zł. Wobec powyższego też Magistrat zwrócił się za pośrednictwem prezesa Izby Skarbowej w Wilnie do Ministerstwa Skarbu z prośbą o zniesienie tego podatku. Równocześnie Magistrat wydelegował w tej sprawie do Warszawy prezesa komisji finansowej radnego Korolka.

SKOLNA.

— Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego Dr. Antoni Ryniewicz wyjechał w sprawach służbowych do Warszawy. Zastępuje Kuratora w czasie jego nieobecności Naczelnik Wydziału p. Stefan Pogorzelski.

— Zmiany w Kolegium O. O. Jezuitów. W Kolegium i Gimnazjum O.O. Jezuitów w Wilnie zostały następujące zmiany. Ustąpił po wielu latach pracy Rektor i Dyrektor Gimnazjum, znany i ceniony dla swego serca i działalności O. Michał Berglewski. W jego miejsce objął urząd Rektora Ks. Stanisław Lic, dotychczasowy Przewodniczący w wielu domach i kolegiach zakonnych oraz profesor św. Teologii, obowiązki zaś Dyrektora przejął Ks. Władysław Rejowski. T. J. długoletni profesor gimnazjum O.O. Jezuitów w Chyrowie.

WOJSKOWA.

— Nowe P. K. U. powstaje w Postawach. Z dniem 1 października r. b. zostaje uruchomiona Powiatowa Komenda Uzupełnień w Postawach. Właściwość terytorjalna P.K.U. Postaw obejmować będzie powiaty: Postawski i Działoszyński. Organizowanie tej P.K.U. było potrzebą palącą, gdyż dotychczas ludność zmuszona była tracić dużo czasu aby wypełnić formalności związane z obowiązkiem służby wojskowej.

— (o) Nowy wykaz szkół, którym uczniom przysługuje odroczenie terminu służby wojskowej. W ostatnim (80) numerze „Dz.

Ustaw” ogłoszono nowy wykaz szkół i wyższych zakładów naukowych, którym uczniom, względnie słuchaczom przysługuje odroczenie terminu odbycia służby wojskowej. W końcu tego wykazu podana lista zakonów, których nowicjusze mają prawo korzystania z odroczenia służby w wojsku stałym. Do tych zakonów w Wilnie należą: 1) zakon O.O. Franciszkanów, 2) zakon O.O. Misjonarzy, 3) zakon O.O. Jezuitów i 4) zakon św. Ducha (prawosławny).

KOLEJOWA.

— (x) Bezpośrednia komunikacja Paryż—Stolpce. W celu bezpośredniego przemieszczania pociągów pasażerskich Nr. 703 i 704 kursujących na linii Paryż—Stolpce bez zjazdu na stację osobową w Baranowiczach, Dyrekcja PKP. w Wilnie przystąpiła ostatnio do przebudowy stacji towarowej w Baranowiczach. Obecnie dowiadujemy się, iż roboty te są na ukończeniu i uruchomienie tej stacji nastąpi z dniem 1-go października r.b. Równocześnie uruchomione zostaną specjalne pociągi dla pasażerów ze stacji osobowej na towarową.

— (x) Odbudowa dworca osobowego w Smorgoniu. Dyrekcja P.K.P. w Wilnie przystąpiła w ostatnim czasie do odbudowy zniszczonego w czasie wojny światowej dworca osobowego w Smorgoniu.

Dworzec ten wybudowany będzie według najnowszych wymagań technicznych i oddany zostanie do użytku publicznego jeszcze w końcu r.b.

POCZTOWA.

— (c) Automaty z czekoladą i cukrami w urzędach pocztowych. Ministerstwo Poczt i Telegrafów udzieliło firmie „Optima” koncesji na urządzenie w lokalach urzędów pocztowych, telegraficznych, radiotelegraficznych i telefonicznych na całym obszarze Rzeczypospolitej — automatów z czekoladą i cukrami. Akt koncesyjny i instrukcja szczegółowa przewidują „szereg warunków. Ministerstwo Poczt i Telegrafów zastrzega sobie prawo kontroli w działalności spółki i w razie dostrzeżenia niewłaściwości wyda odpowiednie zarządzenia, do których spółka będzie musiała bezwzględnie się zastosować. Czekolady i cukry, sprzedawane za pomocą automatów, muszą być wytwarzane w kraju i doborowej jakości oraz odpowiadać cenom rynkowym. Inne artykuły nie mogą być sprzedawane w automatach koncesjonariuszy, gdyż uruchomienie automatów z innymi artykułami przysługujące wyłącznie Towarzystwu Księgarni Pocztowych „Lot”. Czuwać nad tem winien naczelnik urzędu pocztowego względnie jego zastępca. Koncesjonariusze zobowiązali się do uruchomienia najdalej do 31 grudnia 1928 r. 500 automatów przy urzędach pocztowych i dołożyć starań by dalsze automaty były wyrabiane w kraju.

ZEBRANIA I ODCZYT.

— Posiedzenie Wł. T-wa Lekarzkiego. Dnia 21 b. m. o godz. 20-tej odbędzie się posiedzenie naukowe administracyjne Wileńskiego T-wa Lekarzkiego w lokalu własnym (Zamkowa 24). Porządek dzienny: 1. Odczytanie protokołu poprzedniego zebrania. 2. Dr. Wirszubski — o rateniu słonecznym. 3. Sprawy administracyjne: a) sprawa wspólnego z innymi stowarzyszeniami uczczenia pamięci zmarłego Dr. med. Władysława Zahorskiego b) sprawa zjazdu internistów w Poznaniu c) sprawa obchodu jubileuszowego prof. Głusińskiego.

ROZNE.

— Ambasador Laroche zwiędził Wilno. W niedzielę ubiegłą pociągiem pośpiesznym z Warszawy przybył do Wilna ambasador francuski p. Laroche z małżonką. Spotkali na dworcu przez radcę wojewódzkiego p. Pawła Rauego, zwiędził państwo Laroche w jego towarzystwie miasto i jego zabytki, najwyższe zainteresowanie wykazując dla jedynego w swoim rodzaju arcydzieła sztuki, jakim jest kościół św. Piotra i Pawła. O godz. 14-tej udał się p. Ambasador z małżonką na zaproszenie hr. Przędzińskiego do Woropajewa.

— Karaimi na powódź. Na odbytem w dniu 17 b. m. walecznym zebraniu członków tutejszej karaimskiej gminy, po zaprowadzeniu przez p. E. Jutkiewicza sprawy utworzenia komitetu pomocnowodociagowego, zebrano jednogłośnie 70 zł., która to suma została przekazana na ręce p. Wojewody.

Polecono zarządowi gminy w dalszym ciągu zbierać ofiary: — Akcja na rzecz powodzi. W poniedziałek, dnia 19 b. m. odbyło się w wielkiej sali Urzędu Wojewódzkiego pierwsze posiedzenie sekcji zbiórki na listę ofiar, Krzyżanowski, poczem przewodniczącym sekcji wybrano prez. Uniechowskiego, sekretarzem — rejenta Kłotta, zaś wiceprezesa — p. przydyktową Folewską. Z dniem jutrzejszym sekcja przystępuje do wyłączonej pracy i zajmie się przede wszystkim rozpowszechnieniem jak największej liczby list składkowych. Rozdaniem list poszczególnym instytucjom na terenie miasta Wilna zajmą się osobiście sami członkowie sekcji, panie i panowie, prowadząc równocześnie energiczną propagandę na rzecz zbierania ofiar. W tym celu postanowiono dokonywać jeszcze szereg osób. Jednocześnie upo-

stawiono obecnym

